

самосвідомості. Вважаємо за доцільне впровадження в освітній процес здобувачів вищої освіти – майбутніх правоохоронців спеціально розроблених курсів або навчальних дисциплін, що містять гендерну проблематику.

Список бібліографічних посилань

1. Кікінежді О. М., Кізь О. Б. Формування гендерної культури молоді: науково-методичні матеріали до тренінгової програми. *Практична психологія та соціальна робота*. 2007. № 8. С. 64–68.
2. Васильченко О. І. Формування гендерної культури студентів університету як предмет і об'єкт дослідження. *Вісник Запорізького національного університету*. 2008. № 1. С. 48–52.
3. Смірнова О. М. Організаційно-правове та психологічне забезпечення гендерної рівності в діяльності органів внутрішніх справ України та правоохоронних органів зарубіжних країн. *Вісник Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Серія: Психологія*. 2014. Т. 19, вип. 2. С. 298–306.
4. Твердохлебова Н. Є. Урахування гендерного аспекту як засобу підвищення ефективності правоохоронної діяльності. *Право і Безпека*. 2017. № 3 (66). С. 149–152.

Отримано 25.02.2020

УДК 351.741.007:159.9

Наталія Юрївна ЯРЕМА,

провідний науковий співробітник

науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення

Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ),

кандидат психологічних наук;

Ігор Іванович ПАМПУРА,

старший науковий співробітник

науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення

Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ)

ВИМОГИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Розглянуто питання виокремлення особливостей сучасної поліцейської діяльності серед інших видів професійної діяльності. Здійснено спробу узагальнення комплексу правових і психолого-педагогічних знань, а також спеціальних умінь якими повинен володіти поліцейський патрульної поліції для ефективного виконання службових обов'язків.

Новаційний курс реформувань правоохоронних органів нашої держави вимагає здійснення якісної переоцінки їх нормативної основи. Зокрема важливого значення набувають питання оновлення змісту професійної компетентності працівників поліції, як динамічної комбінації

знань, вмінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність фахівця успішно провадити професійну діяльність.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Узагальнення характеристик сучасної поліцейської діяльності, здійснене попередниками, а також власні наукові дослідження дозволяють узагальнити основні її психологічні характеристики, що вирізняють її серед інших видів професійної діяльності. Серед таких можна виділити: спрямованість на забезпечення законності і дотримання прав людини; необхідність швидкого прийняття рішень і висока відповідальність за їх наслідки; наявність владних повноважень; емоційна насиченість, високий рівень психоемоційних навантажень; наявність екстремальних чинників; специфічність об'єктів професійної діяльності; толерантність до невизначених ситуацій професійної діяльності; організаційний характер діяльності; важливість лідерства і командної роботи підрозділів; гуманістична спрямованість діяльності.

Очевидно, що виконання поліцейським службових завдань потребує низки правових і психолого-педагогічних знань, спеціальних умінь, а також сформованих професійно важливих індивідуально-психологічних якостей.

Так, за результатами дослідження здійсненого фахівцями науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення Державного науково-дослідного інституту МВС України в межах виконання у 2019 році науково-дослідної роботи на тему «Розроблення професіограми поліцейського патрульної поліції» було з'ясовано ряд особливостей професійних компетенцій сучасного поліцейського. Серед найбільш значимих знань якими повинен володіти поліцейський патрульної поліції визначено: знання нормативної бази (Конституції України; актів законодавства, що стосуються діяльності Національної поліції України; указів Президента України, постанов Верховної Ради України, розпоряджень Кабінету Міністрів України, розпорядчих документів МВС України, що регулюють діяльність патрульної поліції та зокрема з питань забезпечення безпеки дорожнього руху, а також взаємодії з органами державної влади та органами місцевого самоврядування; відомчих та міжнародних нормативних документів, що регулюють питання дотримання поліцейськими прав людини; організаційної структури та особливостей діяльності

підрозділів Національної поліції України; місця і завдань Національної поліції України у системі правоохоронних органів; особливостей здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень; особливостей вжиття заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку, порядку реагування на заяви та повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення або події, запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі; особливостей організації роботи щодо взаємодії з населенням; здійснення контролю за дотриманням правил безпеки дорожнього руху; заходів безпеки, умов та порядку зберігання, правил поводження зі спеціальними засобами, табельною вогнепальною зброєю та боеприпасами; порядку застосування й використання в межах своєї компетенції поліцейських превентивних заходів та поліцейських заходів примусу; правил ділового етикету та професійної етики; видів та форм звітності; основних нормативно-правових положень щодо зберігання інформації з обмеженим доступом, оформлення відповідних службових документів; порядку формування та користування базами даних Національної поліції України, Міністерства внутрішніх справ України.

Поліцейський патрульної поліції також повинен володіти знаннями основ загальної та вікової психології, психології спілкування, які стануть необхідними при проведенні бесід з громадянами та допиті правопорушників та свідків подій, попередженні і вирішенні конфліктів, здійсненні впливу виховного, превентивного характеру, контактах з колегами інших підрозділів поліції, а також для протистояння негативному впливу стресових чинників у професійній діяльності та ін.

Окрім правових та психологічних знань важливим є володіння додатковою інформацією про: оперативну обстановку і дислокацію інших нарядів поліції, представників громадських об'єднань із забезпечення публічної безпеки і порядку; прикмети осіб, транспортних засобів і майна, яке знаходиться у розшуку; місця найбільш ймовірного скоєння злочинів, скупчення антисоціальних елементів і осіб; місцезнаходження найважливіших об'єктів на маршруті патрулювання; розташування прилеглих до маршруту вулиць, провулків, прохідних дворів, площ тощо.

Серед умінь якими повинен володіти поліцейський визначальними є: уміння виявляти причини та умови, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, уживати заходів для їх усунення; уживати заходи, які спрямовані на усунення загроз життю, здоров'ю фізичних осіб, публічній безпеці й порядку; приймати рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечувати їх виконання; запобігати та протидіяти домашньому насильству або насильству за ознакою статі; доставляти затриманих та підозрюваних осіб; працювати з інформацією стосовно об'єктів професійної уваги; складати адміністративно-

процесуальні документи; розглядати звернення, скарги громадян й приймати за ними обґрунтовані рішення; володіти комплексом професійно важливих комунікативних умінь, вміти застосовувати методи психолого-педагогічного впливу на різні категорії громадян, бути спроможним конструктивно вирішувати конфліктні ситуації; співпрацювати з представниками підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, органів виконавчої влади, місцевого самоврядування і громадських організацій щодо виконання професійних завдань; правильно та своєчасно застосовувати й використовувати в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та поліцейські заходи примусу; аналізувати та планувати свою роботу, вести її облік і звітність; взаємодіяти з представниками засобів масової інформації; правильно оформлювати службові документи; надавати невідкладну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Отже, володіння необхідними професійними знаннями, уміннями та навичками є важливим компонентом формування професійної компетентності та професійної готовності поліцейського патрульної поліції до якісного та ефективного виконання службових завдань. Увага науковців має бути спрямована також на дослідження ціннісно-орієнтаційної сфери сучасного правоохоронця.

Отримано 25.02.2020

УДК 340.15(47+57)«1980/91»:343.575

Микола Миколайович КОЦУР,

адвокат Київського об'єднання адвокатів

СТАН НАУКОВИХ РОЗРОБОК ПРОБЛЕМИ НАРКОМАНІЇ В ПЕРІОД 1980–1991 рр. ХХ ст.

Розглянуто стан наукових розробок проблеми протидії наркоманії у період 1980 – 1991 рр. Проведено систематизацію таких досліджень, які були розділені на три напрямки: юриспруденція, медицина, соціологія. Різновекторність цих розробок та наукових підходів дала змогу удосконалити кримінальну відповідальність у цій сфері.

Актуальність теми дослідження пов'язана, з тим що проблема протидії злочинності є однією з найгостріших правових проблем суспільства. За даними кримінальної статистики кількість наркозлочинів в період незалежної України постійно зростає, що веде до загрози генофонду нації та національної безпеці.